Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
GERARD HOGAN
föredraget den 14 januari 2020 [1]

Mål C-19/19

État belge
mot
Pantochim SA, i likvidation

(begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Belgien))

”Begäran om förhandsavgörande – Direktiv 76/308/EEG – Ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar – Direktiv 2008/55/EG – Artiklarna 6 och 10 – Direktiv 2010/24/EU – Artikel 13.1 – Kvittning av skattefordran som drivs in på den sökande medlemsstatens vägnar mot den anmodade medlemsstatens skatteskuld – Den indrivna fordringens ställning – Tolkning av begreppet förmånsrätt”

I. Inledning

1. Denna begäran om förhandsavgörande rör tolkningen av artiklarna 6.2 och 10 i rådets direktiv 76/308/EEG av den 15 mars 1976 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar uppkomna till följd av verksamhet som utgör en del av finansieringssystemet för Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) och av jordbruksavgifter och tullar [2] tillsammans med artiklarna 6 andra stycket och 10 i rådets direktiv 2008/55/EG av den 26 maj 2008 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder. [3]

2. Denna begäran om förhandsavgörande har framställts i ett mål mellan État belge (belgiska staten) och Pantochim SA i likvidation. De ställda frågorna rör i huvudsak huruvida en skattefordran som innehas av Pantochim mot belgiska staten kan kvittas mot en fordran på mervärdesskatt som innehas av tyska staten mot samma bolag. Tyska staten har begärt bistånd av belgiska staten enligt direktiv 76/308, såsom direktivet införlivats med belgisk rätt, för att driva in fordringen i fråga.

3. Jag avser att strax återkomma till omständigheterna i målet men dessförinnan ska relevanta bestämmelser anges.

1 Originalspråk: engelska.
2 EGT L 73, 1976, s. 18.
3 EUT L 150, 2008, s. 28.

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

1. Direktiv 76/308

4. I artikel 6 i direktiv 76/308 i dess ursprungliga lydelse föreskrevs följande:

”1. På begäran av den sökande myndigheten skall den anmodade myndigheten i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller för indrivning av liknande fordringar som uppstår i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte driva in fordringar som grundar sig på ett dokument som medger verkställighet av dessa.

2. För detta ändamål skall varje fordran i fråga om vilken en begäran om indrivning har framställts behandlas som en fordran i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte, …”

5. I artikel 10 i direktiv 76/308 i dess ursprungliga lydelse föreskrevs följande:

”Fordringar som skall drivas in åtnjuter inte förmånsrätt i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte.”

2. Direktiv 2008/55

6. Skäl 1 i direktiv 2008/55 har följande lydelse:

”Rådets direktiv 76/308/EEG av den 15 mars 1976 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder har ändrats flera gånger på ett väsentligt sätt. För att skapa klarhet och överskådlighet bör det direktivet kodifieras.”

7. I artikel 6 i direktiv 2008/55 föreskrivs följande:

”På begäran av den sökande myndigheten ska den anmodade myndigheten i enlighet med de lagar och andra författningar som gäller för indrivning av liknande fordringar som uppstår i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte driva in fordringar som grundar sig på ett dokument som medger verkställighet av dessa.

För detta ändamål ska varje fordran i fråga om vilken en begäran om indrivning har framställts behandlas som en fordran i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte, …”

8. I artikel 10 i direktiv 2008/55 föreskrivs följande:

”Utan hinder av vad som sägs i artikel 6 andra stycket har de fordringar som ska indrivas inte nödvändigtvis samma förmånsrätt som liknande fordringar som har uppstått i den medlemsstat i vilken den anmodade myndigheten har sitt säte.”

3. Direktiv 2010/24/EU

9. Direktiv 2008/55 upphävdes med verkan från och med den 1 januari 2012 genom artikel 29 i rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder. [4]

10. I artikel 10.1 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”Den anmodade myndigheten ska på begäran av den sökande myndigheten driva in fordringar som omfattas av ett dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten.”

11. I artikel 13.1 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”När det gäller indrivningen i den anmodade medlemsstaten ska varje fordran för vilken indrivning begärts behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran, om inte annat föreskrivs i detta direktiv. Den anmodade myndigheten ska utnyttja sina befogenheter och förfaranden enligt den anmodade medlemsstatens lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser för fordringar som avser samma eller, i avsaknad av detta, en liknande skatt eller avgift, om inte annat föreskrivs i detta direktiv.

…

Den anmodade medlemsstaten ska inte vara skyldig att bevilja andra medlemsstaters fordringar den förmånsrätt som ges liknande fordringar som uppkommer i den medlemsstaten, om inte annat har överenskommits mellan de berörda medlemsstaterna eller föreskrivs i den anmodade medlemsstatens lagstiftning. En medlemsstat som beviljar förmånsrätt för en annan medlemsstats fordringar får inte vägra att bevilja samma förmånsrätt för andra medlemsstaters samma eller liknande fordringar, på samma villkor.

…”

12. I artikel 13.5 i direktiv 2010/24 föreskrivs följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 20.1 ska den anmodade myndigheten till den sökande myndigheten överföra det fordringsbelopp som den har drivit in samt den ränta som avses i punkterna 3 och 4 i den här artikeln.”

B. Belgisk rätt

13. I artikel 12 i loi du 20 juillet 1979 concernant l’assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives à certaines cotisations, droits, taxes et autres mesures (lagen av den 20 juli 1979 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som har avseende på vissa avgifter, tullar, skatter och andra åtgärder) (*Moniteur belge* av den 30 augusti 1979, s. 9457) (nedan kallad lagen av den 20 juli 1979) föreskrivs följande:

”Den anmodade belgiska myndigheten ska driva in fordringar, där detta begärts av den utländska myndigheten, som om de varit fordringar som uppstått i Konungariket [Belgien]”.

14. I artikel 15 i den lagen anges följande:

”De fordringar som ska drivas in är inte förenade med förmånsrätt.”

4 EUT L 84, 2010, s. 1.

15. I artikel 334 i loi-programme du 27 décembre 2004 (*Moniteur belge* av den 31 december 2004, s. 87006) (nedan kallad ramlagen av den 27 december 2004) i den lydelse som var tillämplig fram till den 7 januari 2009 föreskrivs följande:

”Varje belopp som ska återbetalas eller betalas ut till en gäldenär på grundval av bestämmelser i lag om inkomstskatt, skatt som är att likställa därmed, mervärdesskatt, … får formlöst tas i anspråk av behörig tjänsteman för betalning … av inkomstskatt, skatt som är att likställa med inkomstskatt, mervärdesskatt, … när sådan skatt inte har bestritts eller inte längre bestrids.

Föregående stycke äger fortsatt tillämplighet vid beslag, överlåtelse, överföring eller när det föreligger konkurrerande fordringar eller i obeståndsförfarande.”

16. I artikel 334 i ramlagen av den 27 december 2004 i dess lydelse enligt artikel 194 i loi-programme du 22 décembre 2008 (*Moniteur belge* av den 29 december 2008, s. 68649) (nedan kallad ramlagen av den 22 december 2008) och före dess ändring genom loi du 25 décembre 2016 (nedan kallad lagen av den 25 december 2016), som är tillämplig på omständigheterna från den 8 januari 2009, föreskrivs följande:

”Varje belopp som ska återbetalas eller betalas ut till en person, … inom ramen för tillämpningen av skattelagstiftningen som omfattas av behörigheten för Service public fédéral Finances (Federala skattemyndigheten) eller vars uppbörd och indrivning ombesörjs av [Federala skattemyndigheten] … får formlöst tas i anspråk för betalning, efter behörig tjänstemans val, av belopp som denna person ska betala enligt berörd skattelagstiftning eller för att reglera skatteskulder eller andra skulder vars uppbörd och indrivning ombesörjs av [Federala skattemyndigheten] … Detta förfarande är begränsat till obestridd del av fordran med avseende på denna person.

Föregående stycke äger fortsatt tillämplighet vid beslag, överlåtelse, överföring eller när det föreligger konkurrerande fordringar eller i obeståndsförfarande.”

III. Tvisten i det nationella målet och tolkningsfrågorna

17. Pantochim är ett publikt aktiebolag som försattes i likvidation den 26 juni 2001 genom ett beslut av Tribunal de commerce de Charleroi (Handelsdomstolen i Charleroi, Belgien). Under likvidationsförfarandet betalade Pantochim belgiska statens förmånsberättigade fordran på mervärdesskatt.

18. Under likvidationsförfarandet anmälde belgiska staten också en fordran på mervärdesskatt om 634 257,50 euro jämte ränta som innehades av tyska staten. Denna fordran på mervärdesskatt (nedan kallad den tyska mervärdesskattefordringen) godtogs som oprioriterad fordran. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att tyska staten har begärt bistånd med stöd av direktiv 76/308, såsom direktivet införlivats med belgisk rätt, för att indriva mervärdesskattefordringen i fråga.

19. Den fråga som nu föreligger har sin grund i att Pantochim har en betydande skattefordran på belgiska staten. När belgiska staten förklarade att den avsåg att kvitta sin skatteskuld till Pantochim mot den tyska mervärdesskattefordringen med stöd av artikel 334 i ramlagen av den 27 december 2004 svarade likvidatorerna i Pantochim genom att väcka talan mot belgiska staten. Tribunal de première instance du Hainaut, division Mons (Förstainstansdomstolen i Hainaut, Mons-avdelningen, Belgien) beslutade att belgiska staten inte hade rätt att kvitta dessa fordringar mot varandra. Detta beslut fastställdes efter överklagande av Cour d’appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons, Belgien) i dom av den 27 juni 2016 som förpliktade belgiska staten att betala ett belopp om 502 991,47 euro jämte ränta till Pantochim.

20. Belgiska staten överklagade då domen i en rättsfråga till Cour de cassation (Högsta domstolen, Belgien). Staten ansåg att Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) bland annat hade åsidosatt artikel 6.2 i direktiv 76/308 genom att hindra den från att indriva tyska statens fordran som om den vore dess egen. Belgiska staten anser dessutom inte att kvittningen av fordringar i enlighet med artikel 334 i ramlagen av den 27 december 2004 är en ”förmånsrätt” enligt artikel 10 i direktiv 76/308.

21. Den domstolen har hänvisat till ett antal domskäl som anförts av Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) vilka ifrågasätts av belgiska staten.

22. Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) ansåg för det första att ”artikel 334 [i ramlagen] inte gör uttryckligt undantag från bestämmelserna i civillagen om kvittning” vilka förutsätter ”förekomsten av två ömsesidiga fordringar […] som ska föreligga mellan samma personer som handlar i samma egenskap”. Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) anförde att ”även om tyska statens fordran kan indrivas som belgiska statens egen fordran förblir den tyska statens fordran” med den följden att ”lagstadgad kvittning inte är möjlig då det inte föreligger två ömsesidiga fordringar mellan samma personer när belgiska staten söker kvitta sin skuld till [bolaget Pantochim] med tyska statens fordran på [Pantochim]”. Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) anförde vidare att ”även om kvittning av skatter skulle anses vara kvittning av sitt eget slag” innebär artikel 334 i ramlagen likväl inte ”en utvidgning av kvittningsrätten till att omfatta andra fordringar än belgiska statens fordringar”.

23. Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) ansåg för det andra att direktivets bestämmelser inte medför någon ändring av det föregående då, trots att ”de visserligen föreskriver att fordringar för vilka bistånd begärs ska drivas in som en fordran som den anmodade staten har och på samma sätt som en sådan fordran”, det faktum kvarstår att ”de fordringar som ska drivas in inte är förenade med samma förmånsrätt som liknande fordringar som har uppstått i den medlemsstat i vilken den anmodade myndigheten har sitt säte annat än om det i den medlemsstatens lagstiftning eller i en konvention mellan den sökande staten och den anmodade staten finns bestämmelser av sådan innebörd”. Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) tillade att ”i avsaknad av en definition i direktivet ska begreppet förmånsrätt förstås i sin vanliga betydelse av fördel eller privilegium”.

24. Under dessa omständigheter beslutade Cour de cassation (Högsta domstolen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:

”1) Ska bestämmelsen om att en fordran i fråga om vilken indrivning begärs ska 'behandlas som en fordran i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte', såsom föreskrivs i artikel 6 [andra stycket i direktiv 2008/55], som ersätter artikel 6.2 i [direktiv 76/308], tolkas så, att den anmodande statens fordran ska likställas med en fordran som den anmodade staten har, på så sätt att den anmodande statens fordran ska anses utgöra den anmodade statens fordran?

2) Ska begreppet förmånsrätt i artikel 10 i [direktiv 2008/55] och, före kodifieringen, artikel 10 i [direktiv 76/308], tolkas så, att det avser den företrädesrätt som fordran är förenad med och som medför en rätt till företräde framför andra fordringar i händelse av konkurrerande anspråk, eller så, att det även avser varje annan mekanism som i händelse av konkurrerande anspråk leder till att fordran betalas med företräde framför övriga anspråk?

3) Ska den möjlighet som skattemyndigheten har att företa kvittning, på de villkor som föreskrivs i artikel 334 i ramlagen av den 27 december 2004, i händelse av konkurrerande anspråk anses utgöra en förmånsrätt i den mening som avses i artikel 10 i de ovan nämnda direktiven?”

IV. Förfarandet vid domstolen

25. Skriftliga yttranden har getts in av Pantochim, den belgiska och den spanska regeringen och av Europeiska kommissionen. Domstolen har beslutat att avgöra målet utan muntlig förhandling.

V. Bedömning

A. Inledande synpunkter

26. I sina frågor till domstolen har Cour de cassation (Högsta domstolen) angett vissa bestämmelser i direktiv 76/308 och direktiv 2008/55. Direktiv 2010/24 nämns inte. Innan tolkningsfrågorna behandlas anser jag det vara nödvändigt att först avgöra vilket direktiv som är tillämpligt i tidshänseende *(ratione temporis)*. Detta är viktigt då det föreligger vissa skillnader i ordalydelsen i artikel 6.2 i direktiv 76/308, artikel 6 andra stycket i direktiv 2008/55 och artikel 10.1 i direktiv 2010/24 och artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24, fastän de naturligtvis har likvärdiga tillämpningsområden. Detta kan emellertid inte sägas beträffande artikel 10 i direktiv 76/308,[5] artikel 10 i direktiv 2008/55 och artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24.[6]

27. I punkt 20 i dom av den 1 juli 2004, Tsapalos och Diamantakis (C-361/02 och C-362/02, EU:C:2004:401) förklarade domstolen att eftersom direktiv 76/308 endast innehåller bestämmelser om godkännande och verkställighet av vissa kategorier av fordringar som har uppstått i en annan medlemsstat, men inga bestämmelser om hur de har uppstått eller om deras omfattning, måste bestämmelserna i detta direktiv endast anses utgöra handläggningsregler. Enligt min uppfattning gäller detta uttalande av domstolen även beträffande direktiv 2008/55 och direktiv 2010/24.

28. Enligt fast rättspraxis anses handläggningsregler i allmänhet vara tillämpliga på alla tvister som pågår vid tidpunkten då de träder i kraft, i motsats till materiella bestämmelser som vanligtvis tolkas så, att de inte avser förhållanden som har uppstått innan bestämmelserna har trätt i kraft.[7]

29. Artikel 29 i direktiv 2010/24 föreskriver att direktiv 2008/55 ska upphöra att gälla från och med den 1 januari 2012 och att hänvisningar till det upphävda direktivet 2008/55 ska anses som hänvisningar till direktiv 2010/24.[8] Direktiv 2010/24 innehåller inte några övergångsbestämmelser.

30. Jag anser därför att det är direktiv 2010/24 och inte direktiv 76/308 eller direktiv 2008/55 som är tillämpligt i det mål som nu pågår vid den hänskjutande domstolen.

5 I dess ursprungliga lydelse.

6 Domstolen hade redan i punkt 72 i dom av den 29 april 2004, kommissionen/rådet (C-338/01, EU:C:2004:253) angett att ”i artikel 10 i direktiv 76/308, i vilken det tidigare föreskrevs att fordringar som skall drivas in inte åtnjuter förmånsrätt i den medlemsstat där den anmodade myndigheten har sitt säte, stadgas det i dess lydelse enligt [rådets direktiv 2001/44/EG av den 15 juni 2001 om ändring av direktiv 76/308 (EGT L 175, 2001, s. 17)] att de fordringar som skall indrivas inte nödvändigtvis har samma förmånsrätt som liknande fordringar som har uppstått i den medlemsstat i vilken den anmodade myndigheten har sitt säte. En sådan *ändring innebär en väsentlig förändring av behandlingen av de fordringar som omfattas av direktiv 76/308*, eftersom den förändrar den grundläggande princip som dittills varit tillämplig, det vill säga att dessa fordringar inte skall vara förenade med förmånsrätt i den medlemsstat i vilken den anmodade myndigheten har sitt säte.” Min kursivering.

7 Dom av den 1 juli 2004, Tsapalos och Diamantakis (C-361/02 och C-362/02, EU:C:2004:401, punkt 19). Kommissionen har i punkt 42 i sitt yttrande anfört att mot bakgrund av att begäran om förhandsavgörande inte anger tidpunkten för den tyska statens begäran om indrivning är det inte möjligt att ange vilket av de tre direktiven som är tillämpligt i det nationella målet. Pantochim och den belgiska och den spanska regeringen hänvisar till både direktiv 76/308 och direktiv 2008/55.

8 Direktiv 76/308 upphävdes genom artikel 25 i direktiv 2008/55 med verkan från och med den 30 juni 2008. Se artikel 26 i direktiv 2008/55.

B. Den första frågan

31. Genom sin första fråga vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 – som föreskriver att ”varje fordran för vilken indrivning begärts behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran” – ska tolkas så, att den sökande medlemsstatens fordran (i detta mål Tyskland) får ställning som den anmodade medlemsstatens fordran (i detta mål Belgien).

32. Det är fast rättspraxis att direktiv 76/308 fastställde gemensamma bestämmelser om ömsesidigt bistånd i fråga om uppbörd av, bland annat, vissa avgifter, tullar och skatter.[9] Detsamma gäller i fråga om direktiv 2010/24.[10] Syftet med direktiv 2010/24 är att utvidga tillämpningsområdet för direktiv 76/308, kodifierat genom direktiv 2008/55, till fordringar som inte omfattades av de tidigare direktiven, för att bättre slå vakt om medlemsstaternas ekonomiska intressen och den inre marknadens neutralitet och effektivisera tillämpningen av det ömsesidiga biståndet. Mot bakgrund av det ökande antalet framställningar om bistånd avser därför direktiv 2010/24 generellt att förenkla och främja sådant ömsesidigt bistånd.[11]

33. Artikel 1 i direktiv 2010/24 anger att detta direktiv fastställer de bestämmelser enligt vilka medlemsstaterna ska *ge bistånd* för indrivning i en medlemsstat av fordringar som uppstår i en annan medlemsstat. Artikel 2.1 a i direktiv 2010/24 föreskriver att begäran om bistånd kan framställas avseende bland annat *alla skatter och avgifter* som tas ut av en medlemsstat eller på en medlemsstats vägnar eller på unionens vägnar.[12] I enlighet med artikel 10.1 i direktiv 2010/24 ska den anmodade myndigheten i en medlemsstat på begäran av den sökande myndigheten i en annan medlemsstat driva in fordringar som omfattas av ett dokument som medger verkställighet i den sökande medlemsstaten.

34. I punkt 48 i dom av den 26 april 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282) förklarade domstolen att enligt artikel 13.1 i direktiv 2010/24 ska den fordran som avses i en begäran om indrivning behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran, och ”således är den anmodade medlemsstaten skyldig att utnyttja sina lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser för fordringar som är tillämpliga på samma eller liknande skatter eller avgifter enligt dess egen rättsordning”.[13]

9 Dom av den 18 oktober 2012, X (C-498/10, EU:C:2012:635, punkt 44 och där angiven rättspraxis).

10 I det första skälet i direktiv 2010/24 anges att ett ”ömsesidigt bistånd mellan medlemsstaterna för indrivning av varandras fordringar och unionens fordringar som avser vissa skatter och andra åtgärder bidrar till en väl fungerande inre marknad. Det säkerställer skatteneutralitet och har gjort det möjligt för medlemsstaterna att avlägsna diskriminerande skyddsåtgärder vid gränsöverskridande transaktioner som är avsedda att förebygga bedrägerier och budgetförluster”. Se också dom av den 26 april 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, punkt 42).

11 Se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, punkt 29). Se också skäl 4 i direktiv 2010/24 som anger att ”för att bättre slå vakt om medlemsstaternas ekonomiska intressen och den inre marknadens neutralitet är det nödvändigt att utvidga tillämpningsområdet för det ömsesidiga biståndet för indrivning till att även omfatta fordringar som avser skatter och avgifter som ännu inte omfattas av det ömsesidiga biståndet för indrivning, samtidigt som det för att kunna hantera det ökande antalet framställningar om bistånd och för att nå ett bättre resultat är det nödvändigt att effektivisera och förenkla tillämpningen av biståndet i praktiken. För att uppfylla dessa mål är det nödvändigt med omfattande anpassningar och enbart en ändring av det befintliga direktivet 2008/55/EG är inte tillräckligt. Detta bör därför upphävas och ersättas med en ny rättsakt som bygger på resultatet av direktiv 2008/55/EG, men som innehåller bestämmelser om tydligare och exaktare regler, då så är nödvändigt”.

12 Det måste nämnas att rådets direktiv 79/1071/EEG av den 6 december 1979 om ändring av direktiv 76/308/EEG (EGT L 331, 1979, s. 10) vidgade tillämpningsområdet för direktiv 76/308 genom att utsträcka det till fordringar avseende mervärdesskatt.

13 Se också, analogt, avseende direktiv 76/308, dom av den 14 januari 2010, Kyrian (C-233/08, EU:C:2010:11, punkt 43).

35. Det är emellertid viktigt att framhålla gränserna för detta uttalande i domen av den 26 april 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282). Det framgår av ordvalet i denna dom att domstolen här avsåg den anmodade statens *processuella skyldigheter*. Jag anser därför att medan artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 kräver att en sökande medlemsstats fordran ur *processuell synvinkel* ska anses vara likvärdig [14] fordringar i den anmodade medlemsstaten föreligger ändå gränser för denna särskilda likställande bestämmelses tillämpningsområde. Denna fordran får inte ställning ur *materiell synvinkel* som en fordran som kan göras gällande av den anmodade medlemsstaten.

36. Detta framgår klart av själva ordalydelsen i och sammanhanget för artikel 13.1. Exempelvis anger således artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 att ”den anmodade medlemsstaten … *inte [ska] vara skyldig* att bevilja andra medlemsstaters fordringar den förmånsrätt som ges liknande fordringar som uppkommer i den medlemsstaten, *om inte* annat har överenskommits mellan de berörda medlemsstaterna eller föreskrivs i den anmodade medlemsstatens lagstiftning”. [15] Detta är i sig tillräckligt för att visa att den anmodade medlemsstatens fordringar behandlas som helt olika och fristående från den sökande medlemsstatens fordringar. På sitt eget sätt visar det också gränserna för den likställande bestämmelsen i artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 då artikel 13.1 tredje stycket i detta direktiv skulle ha varit helt överflödig och onödig, om den sökande statens fordran faktiskt materiellt sett skulle anses vara densamma som den anmodade statens fordran i detta avseende.

37. Enligt min uppfattning är därför innebörden av direktiv 2010/24 den att den anmodade medlemsstaten agerar som ombud av något slag för den sökande medlemsstaten i syfte att indriva dennas fordran. [16] I avsaknad av en särskild överföring av fordringen till den anmodade medlemsstaten, och det föreligger ingen antydan om att någon sådan har skett i förevarande mål, innehas fordringen av den sökande medlemsstaten. [17]

38. Det bör erinras om att den anmodade medlemsstatens uppgift enligt artikel 1 i direktiv 2010/24 är att *bistå* den sökande medlemsstaten vid indrivningen av *dennas* fordran. Jag håller således med den spanska regeringens påstående [18] att den sökande medlemsstatens fordran inte kan likställas med den anmodade medlemsstatens fordran och att den sökande medlemsstatens fordran inte får ställning som den anmodade medlemsstatens fordran. [19]

14 Utrymmet för den anmodade medlemsstaten att vägra att bevilja bistånd är mycket begränsat. Se dom av den 26 april 2018, Donnellan (C-34/17, EU:C:2018:282, punkterna 49–51).

15 Min kursivering.

16 Den anmodade medlemsstaten ska i princip begära betalning för kostnader i samband med en begäran om indrivning av gäldenären i fråga snarare än av den sökande medlemsstaten. Enligt artikel 20.1 i direktiv 2010/24 ”… ska den anmodade myndigheten eftersträva att från den berörda personen driva in och behålla alla kostnader den ådrar sig i samband med indrivningen, i enlighet med den anmodade medlemsstatens lagar och förordningar”.

17 I sin dom av den 14 mars 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209, punkterna 33 och 34) konstaterade domstolen att artikel 14 i direktiv 2010/24 föreskriver en fördelning mellan instanserna i den sökande respektive den anmodade medlemsstaten av behörigheten att avgöra tvister. Tvister rörande fordringen ska således handläggas vid domstolarna i den sökande medlemsstaten medan verkställighetsåtgärder vidtagna i den anmodade medlemsstaten ska prövas av domstolarna i den sistnämnda medlemsstaten. Enligt domstolen beror denna fördelning av behörigheten på förhållandet att fordringen och exekutionstiteln som medger dess verkställighet har fastställts på grundval av den lag som gäller i den medlemsstat i vilken den sökande myndigheten har sitt säte medan beträffande verkställighetsåtgärder i den medlemsstat i vilken den anmodade myndigheten är belägen lagen i den staten är tillämplig enligt dess nationella rätt. Denna fördelning av behörighet är enligt min uppfattning hänförlig till förhållandet att direktiv 2010/24 innehåller handläggningsregler snarare än materiella regler avseende bland annat fordringens ställning eller rätten därtill.

18 Se punkt 27 i dess yttrande.

19 Pantochim anser att den anmodade medlemsstaten handlar på den sökande medlemsstatens vägnar. Se s. 8 i dess yttrande. Den belgiska regeringen anför i punkterna 18 och 21 i dess yttrande att den sökande medlemsstatens fordran får ställning som den anmodade medlemsstatens fordran och att den sökande medlemsstatens fordran fullt ut jämställs med den anmodade medlemsstatens fordran.

39. I detta avseende har domstolen nyligen förklarat i punkt 40 i dom av den 14 mars 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209) att ”eftersom det inte har slagits fast i direktiv 2010/24 hur de medel som drivits in av den anmodade medlemsstaten ska förvaras innan de förs över till den sökande medlemsstaten, hör den frågan till medlemsstaternas behörighet, *förutsatt att skyldigheten att föra över de indrivna beloppen jämte tillämplig ränta iakttas*”. [20]

40. Mot bakgrund av ovanstående anser jag att artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 i vilken föreskrivs att ”varje fordran för vilken indrivning begärts behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran”, ska tolkas endast på det sättet att den anmodade medlemsstaten är skyldig att utnyttja sina befogenheter och förfaranden enligt den anmodade medlemsstatens lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser för fordringar som avser samma eller liknande skatt eller avgift i dess rättsordning. Det framgår klart av både första och tredje stycket i artikel 13.1 i direktiv 2010/24 att den sökande medlemsstatens fordran emellertid inte i detta syfte får ställning som den anmodade medlemsstatens materiella fordran.

C. Den andra frågan

41. Genom sin andra fråga vill den hänskjutande domstolen i huvudsak få klarhet i huruvida begreppet ”förmånsrätt” i artikel 10 i direktiv 76/308 och artikel 10 i direktiv 2008/55 ska tolkas så, att det avser den företrädesrätt som fordran är förenad med och som medför en rätt till företräde framför andra fordringar i händelse av konkurrerande anspråk, eller så, att det även avser varje annan mekanism som i händelse av konkurrerande anspråk leder till att fordran betalas med företräde framför övriga anspråk.

42. Som jag påpekat i punkt 30 i detta förslag till avgörande anser jag att det är direktiv 2010/24 och inte direktiv 76/308 eller direktiv 2008/55 som är tillämpligt i det mål som nu är anhängigt vid den hänskjutande domstolen. Den hänskjutande domstolen begär därför en tolkning av artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24. I detta avseende frågar den huruvida begreppet förmånsrätt ska tolkas så, att det avser den företrädesrätt som fordran är förenad med och som medför en rätt till företräde framför andra fordringar i händelse av konkurrerande anspråk, eller så, att det även avser varje annan mekanism som i händelse av konkurrerande anspråk leder till att fordran betalas med företräde framför övriga anspråk. Trots den formella lydelsen av denna fråga har den hänskjutande domstolen inte enligt min uppfattning angett på vilket sätt det i dess rättsordning föreligger någon praktisk skillnad mellan dessa två alternativ.

43. Jag kommer därför att behandla denna fråga något teoretiskt med fokus på ordalydelsen i direktivet självt.

20 Min kursivering. Se artikel 13.5 i direktiv 2010/24. Jag konstaterar att samtidigt som domstolen i sin dom av den 14 mars 2019, Metirato (C-695/17, EU:C:2019:209) till stor del följde generaladvokaten Bobeks förslag till avgörande i målet Metirato (C-695/17, EU:C:2018:944) använde den inte uttrycket ”fullständigt jämställande av fordringar” som använts i generaladvokatens förslag till avgörande vid omnämnandet av den princip som anges i artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 som kräver att varje fordran för vilken indrivning begärts behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran.

44. Det måste nämnas att den engelska språkversionen av artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 inte innehåller uttrycket förmånsrätt (”privilege”).[21] Den anger i stället att den anmodade medlemsstaten inte ska vara skyldig att bevilja andra medlemsstaters fordringar den förmånsrätt (”preferences”)[22] som ges liknande fordringar som uppkommer i den medlemsstaten, om inte annat har överenskommits mellan de berörda medlemsstaterna eller föreskrivs i den anmodade medlemsstatens lagstiftning.[23]

45. Det är fast rättspraxis att likhetsprincipen och behovet av en enhetlig tillämpning av unionsrätten kräver att ordalydelsen i en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar vid bestämmandet av dess innebörd och omfattning ges en självständig och enhetlig tolkning, med beaktande av det sammanhang i vilket bestämmelsen förekommer och det mål som eftersträvas med den aktuella lagstiftningen.[24] Eftersom det dessutom saknas en definition av begreppet förmånsrätt (”preferences”, eller ”privilèges” i den franska språkversionen[25]) i direktiv 2010/24 ska betydelsen och räckvidden av detta begrepp fastställas med beaktande av det allmänna sammanhang[26] det används i och i enlighet med dess normala betydelse i vanligt språkbruk.[27]

46. Begreppet ”förmånsrätt” (”preferences”), som endast förekommer i skäl 14 och i artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24, definieras inte i det direktivet och ingen hänvisning görs till medlemsstaternas rättsordningar för att definiera detta begrepp. Skäl 14 i direktiv 2010/24 anger i huvudsak att den anmodade medlemsstatens användning av de befogenheter den har enligt den nationella lagstiftning som gäller för fordringar på samma eller liknande skatter eller avgifter ”i allmänhet inte [bör] tillämpas på den förmånsrätt som beviljats fordringar som uppkommit i den anmodade medlemsstaten. Det bör dock vara möjligt att utvidga förmånsrätten till fordringar från andra medlemsstater på grundval av en överenskommelse mellan de berörda medlemsstaterna.”[28]

21 Den franska språkversionen av artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 nämner både ”préférences” och ”privilèges”. Artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 i den tyska, nederländska, spanska, italienska, portugisiska, danska, svenska, tjeckiska, slovakiska, slovenska, polska, ungerska, lettiska, litauiska, estniska, maltesiska och rumänska språkversionerna använder genomgående samma eller nästan likvärdiga begrepp. Detta begrepp motsvarar förmånsrätt (”preferences” eller ”privileges”), företrädesrätt (”priority (right)”) eller privilegium (”prerogatives”).

22 Jag anser att begreppet förmånsrätt (”preferences”) i artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 är en synonym till begreppet förmånsrätt (”preferential treatment”) i artikel 10 i direktiv 76/308 och begreppet förmånsrätt (”privilege”) i artikel 10 i direktiv 2008/55. Det ska emellertid understrykas att artiklarna själva är ganska olika till sin omfattning och deras innehåll har utvecklats med tiden. Se artikel 1.9 i kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 76/308/EEG om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar uppkomna till följd av verksamhet som utgör en del av finansieringssystemet för Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) och av jordbruksavgifter och tullar samt med avseende på mervärdesskatt (98/C 269/06) KOM(1998) 364 slutlig, som anger förmånsrätt (”preferences”) i stället för förmånsrätt (”privileges”). Den text som slutligen antogs, det vill säga direktiv 2001/44, anger förmånsrätt (”privileges”).

23 Pantochim (s. 10 i dess yttrande), den spanska regeringen (punkt 31 i dess yttrande) och Cour d’appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) anser att ”förmånsrätt” avser en fördel eller ett privilegium. Den belgiska regeringen har hävdat att begreppet ”förmånsrätt” ska tolkas som den företrädesrätt som är knuten till en fordran som ger företräde framför andra konkurrerande fordringar (punkt 40 i dess yttrande). Kommissionen anser att det ska tolkas som en företrädesrätt till betalning som är knuten till en fordran (punkt 32 i dess yttrande).

24 Dom av den 16 november 2017, Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, punkt 38 och där angiven rättspraxis).

25 Jag vill än en gång understryka att jag anser dessa uttryck vara synonyma.

26 Kommissionens förslag som ledde till antagande av direktiv 2010/24 använde inte begreppet förmånsrätt (”preference”) utan förmånsrätt (”privilege”). Se skäl 13 och artikel 22.2 i förslag till rådets direktiv om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, tullar och andra åtgärder (COM/2009/0028 final) (nedan kallat förslag till direktiv 2010/24). Denna bestämmelse i förslaget föreskriver faktiskt att den anmodade myndigheten när den efterkommer en begäran om bistånd vid indrivning av en fordran som omfattas av direktivet inte endast ska utnyttja de befogenheter utan även den förmånsrätt som gäller för fordringar som uppkommer i den anmodade medlemsstaten. Det framgår inte av förarbetena till direktiv 2010/24 varför begreppet förmånsrätt (”privilege”) ändrades till förmånsrätt (”preference”) i de olika språkversionerna och vilket syftet, om något, var med denna ändring.

27 Dom av den 4 maj 2006, Massachusetts Institute of Technology (C-431/04, EU:C:2006:291, punkt 17 och där angiven rättspraxis).

28 Se däremot artikel 22.2 i förslaget till direktiv 2010/24.

47. Artikel 13 i direktiv 2010/24 har rubriken ”Verkställighet av begäran om indrivning”. Artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 föreskriver i huvudsak att den anmodade myndigheten ska utnyttja sina *befogenheter och förfaranden* enligt den anmodade medlemsstatens lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser för att driva in fordringar för vilka indrivning har begärts. Varje sådan fordran ska för detta syfte behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran, om inte annat föreskrivs i detta direktiv.

48. Enligt min uppfattning är inte artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 utformad som ett undantag eller avvikelse från det första stycket däri: den avser snarare något annat än de befogenheter och förfaranden som är tillämpliga på verkställighet av en begäran om indrivning. Mot bakgrund av det allmänna sammanhanget för och ordalydelsen i denna bestämmelse anser jag att den under vissa omständigheter ger *ytterligare* rättigheter eller förmåner, som gäller vid verkställighet av den anmodade medlemsstatens fordringar, för den sökande medlemsstatens fordringar, utöver de befogenheter och förfaranden som anges i artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24. Som jag redan påpekat förstärker allt detta slutsatsen beträffande den första frågan att den sökande statens fordran inte ska behandlas som om den vore den anmodade statens fordran i *materiellt hänseende* då allt detta, återigen, skulle vara onödigt om fordringen skulle ha denna materiella ställning.

49. Med hänsyn till den allmänna och villkorslösa användningen av begreppet förmånsrätt i artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 anser jag att detta begrepp avser varje mekanism som i händelse av konkurrerande fordringar leder till företräde vid betalning av den anmodade medlemsstatens fordran. Detta innefattar men är inte begränsat till förmånsrätt eller företrädesrätt som tillerkänns den anmodade medlemsstatens fordringar i fråga om prioritetsordningen för deras betalning i denna medlemsstats insolvensförfarande.[29] Den anmodade medlemsstaten *får* men är inte *skyldig* att bevilja sådan förmånsrätt eller företrädesrätt med avseende på den sökande medlemsstatens fordringar på det sätt som förutsätts i artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24.[30]

D. Den tredje frågan

50. Genom denna fråga vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida möjligheten att kvitta fordringar när det föreligger konkurrerande fordringar enligt bestämmelser i nationell rätt såsom artikel 334 i ramlagen av den 27 december 2004 eller artikel 194 i ramlagen av den 22 december 2008 ska anses som en förmånsrätt enligt artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24.

51. Som kommissionen har påpekat i sitt skriftliga yttrande är den allmänna befogenheten att kvitta reciproka eller ömsesidiga fordringar del av befogenheter och förfaranden i nationell rätt för indrivning av fordringar. Denna befogenhet att kvitta föreligger inte endast avseende den anmodade medlemsstatens fordringar (i detta mål belgiska staten) utan även avseende andra borgenärers fordringar i fråga om reciproka eller ömsesidiga fordringar.[31] Jag anser därför att befogenheten att

29 I detta avseende konstaterar jag att tillämpningen av direktiv 2010/24 inte är begränsad till fall där den sökande medlemsstatens gäldenär är på obestånd. Tillämpningsområdet för direktiv 2010/24 omfattar alla fordringar som anges i artikel 2 däri villkorat bland annat av ett antal begränsningar av den anmodade myndighetens skyldigheter enligt artikel 18 i det direktivet.

30 Artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 föreskriver också att en medlemsstat som beviljar förmånsrätt för en annan medlemsstats fordringar inte får vägra att bevilja samma förmånsrätt för andra medlemsstaters samma eller liknande fordringar, på samma villkor. När således förmånsrätt beviljas för en annan medlemsstats fordringar av den anmodade medlemsstaten ska den beviljas på likvärdiga grunder för samtliga övriga medlemsstater. Med hänsyn till att sådana förmånsrätter kan vara till nackdel för andra borgenärer anser jag att sådana förmånsrätter ska beviljas genom lag på ett öppet sätt för att andra borgenärer ska få kännedom därom.

31 Kvittningsreglerna i belgisk rätt ska naturligtvis fastställas av den hänskjutande domstolen.

kvitta reciproka eller ömsesidiga fordringar i princip omfattas av artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24.[32] Om således exempelvis Pantochim och tyska staten har reciproka eller ömsesidiga fordringar kan de i princip kvittas mot varandra förutsatt att detta och övriga villkor som krävs enligt belgisk rätt är uppfyllda.

52. Begäran om förhandsavgörande kanske inte tillräckligt tydligt anger huruvida artikel 334 i ramlagen av den 27 december 2004 eller artikel 194 i ramlagen av den 22 december 2008 avviker från de allmänna kvittningsreglerna i den belgiska civillagen. Dessa allmänna regler förefaller, med förbehåll för den nationella domstolens kontroll, kräva förekomsten av reciproka eller ömsesidiga fordringar mellan samma personer som handlar i samma egenskap. Det är således oklart huruvida den anmodade medlemsstatens fordringar (i detta mål belgiska staten) som omfattas av artikel 2 i direktiv 2010/24 behandlas på annat sätt än andra borgenärers fordringar såvitt gäller tillämpningen av kvittningsreglerna.

53. I begäran om förhandsavgörande angav faktiskt den hänskjutande domstolen utdrag ur den av Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) meddelade domen av den 27 juni 2016 som fann att varken ramlagen av den 27 december 2004 eller ramlagen av den 22 december 2008 avviker från de allmänna kvittningsreglerna i den belgiska civillagen som, vilket jag redan konstaterat, kräver ömsesidiga fordringar mellan samma personer. Även om tyska statens fordran kunde drivas in som belgiska statens fordran förblir den dessutom enligt Cour d'appel de Mons (Appellationsdomstolen i Mons) tyska statens fordran och i avsaknad av ömsesidiga fordringar kan kvittning inte ske.

54. I sin begäran om förhandsavgörande angav den hänskjutande domstolen också vissa av belgiska statens argument i det mål som överklagats till den. I detta avseende uppgav den hänskjutande domstolen att belgiska staten påstått att ramlagen av den 27 december 2004 och ramlagen av den 22 december 2008 innehåller en ordning för kvittning av eget slag som inte kräver ömsesidighet mellan skulder och fordringar i fiskala frågor. Belgiska staten har hävdat att en kvittning således kan ske av sådana fordringar som omfattas av en begäran om indrivning enligt direktiv 2010/24.

55. I sina skriftliga yttranden till EU-domstolen har den belgiska regeringen gjort gällande att den tredje frågan inte kan tas upp till sakprövning då den hänskjutande domstolen inte har förklarat reglerna om kvittning i den belgiska civillagen och inte förklarat den mekanism för kvittning som fastställs i ramlagen av den 27 december 2004 och i ramlagen av den 22 december 2008.

56. Inte utan viss tvekan finner jag mig nödsakad att hålla med om detta påstående. Då det inte ges någon verklig förklaring i begäran om förhandsavgörande och det inte heller framgår av uppgifterna i domstolens akt beträffande hur denna mekanism av påstått eget slag fungerar och huruvida, om så vore fallet, i vilken omfattning den skiljer sig från de allmänna reglerna för kvittning som anges i den belgiska civillagen kan jag inte på något meningsfullt sätt bedöma huruvida denna mekanism omfattas av uttrycket ”befogenheter och förfaranden” enligt artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24 eller i stället utgör en förmånsrätt vid tillämpningen av tredje stycket i den bestämmelsen.

32 Se, för ett liknande resonemang, kommissionens påstående i punkt 50 i dess yttrande. Fastän den inte är tillämplig i tidshänseende *(ratione temporis)* på likvidationen av Pantochim föreskrivs dessutom i punkt 1 i artikel 6 med rubriken ”Kvittning” i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EGT L 160, 2000, s. 1) att ”att ett insolvensförfarande inleds påverkar inte en borgenärs rätt att kvitta en fordran mot en fordran som gäldenären har mot honom, om sådan kvittning är tillåten enligt det lands lag, som är tillämplig på den insolvente gäldenärens fordran”. Artikel 43 i denna förordning med rubriken ”Tillämpning i tiden” föreskriver att ”bestämmelserna i denna förordning gäller enbart för insolvensförfaranden som har inletts efter det att förordningen har trätt i kraft. Rättshandlingar som gäldenären har företagit före denna tidpunkt skall regleras av den lag som var tillämplig på rättshandlingen när den företogs”. Förordning nr 1346/2000 trädde i kraft den 31 maj 2002. Se artikel 47 däri. Förordning nr 1346/2000 upphävdes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/848 av den 20 maj 2015 om insolvensförfaranden (EUT L *141, 2015, s. 19*). Se också artikel 9.1 i förordning 2015/848 med avseende på kvittning som är mycket lik artikel 6.1 i förordning nr 1346/2000. I artikel 84.1 i förordning 2015/848 föreskrivs att ”bestämmelserna i denna förordning gäller enbart för insolvensförfaranden som har inletts efter den 26 juni 2017. Rättshandlingar som gäldenären har företagit innan den dagen ska regleras av den lag som var tillämplig på rättshandlingen när den företogs”.

57. Den belgiska regeringen har alternativt i fråga om avvisning hävdat att mekanismen av sitt eget slag endast förenklar indrivningsförfarandet och därför inte ska anses vara en förmånsrätt.

58. Om domstolen skulle finna att den tredje frågan kan tas upp till sakprövning och om mekanismen i fråga som den belgiska regeringen påstått endast förenklar indrivningsförfarandet och inte beviljar en förmånsrätt eller företrädesrätt med avseende på prioritetsordningen för betalning av dess fordringar eller på annat sätt gynnar belgiska staten i egenskap av borgenär [33] omfattas enligt min uppfattning denna mekanism av uttrycket ”befogenheter och förfaranden” som avses i artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24.

59. Allt detta betyder att en medlemsstat skulle vara fri att i sin nationella lagstiftning om indrivning av fordringar föreskriva en allmän befogenhet att kvitta beträffande samtliga fordringar utan att ömsesidighet behöver föreligga, oberoende av vem som är borgenär. *Om* detta verkligen vore innebörden av ramlagen av den 27 december 2004 och ramlagen av den 22 december 2008, vilket det helt ankommer på de nationella domstolarna att pröva, skulle denna förstärkta kvittningsrätt behöva betraktas som en del av ordinära ”befogenheter och förfaranden” som föreskrivs i nationell rätt med avseende på insolvens på det sätt som anges i artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24.

60. Å andra sidan kan det nämnas att kommissionen har gjort gällande att mekanismen i fråga förefaller bevilja en företrädesrätt till betalning för belgiska staten som avviker från de vanliga reglerna om kvittning och som sådan därför borde anses utgöra en förmånsrätt vid tillämpningen av artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24. [34] Det är visserligen beklagligt att frågan ska behöva behandlas på grundval av en ren hypotes men om innebörden av ramlagen av den 27 december 2004 och ramlagen av den 22 december 2008 var att tillerkänna belgiska staten en prioriterad eller förstärkt kvittningsrätt som inte åtnjöts av andra borgenärer genom avskaffande av kravet på ömsesidighet, skulle detta enligt min uppfattning utgöra en ”förmånsrätt” i den mening som avses i artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24.

61. Även om så vore fallet skulle naturligtvis inte detta *i sig självt* ändra något då artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 *också* föreskriver att de anmodade medlemsstaterna inte behöver bevilja sådana förmånsrätter för den sökande medlemsstatens liknande fordringar om annat inte särskilt överenskommits mellan medlemsstaterna i fråga eller sådana förmånsrätter för den sökande medlemsstatens fordringar fastställts i den anmodade medlemsstatens lagstiftning.

62. Villkorat av den hänskjutande domstolens prövning förefaller det av uppgifterna i domstolens akt och i synnerhet av artikel 15 i lagen av den 20 juli 1979 [35] som att en sökande medlemsstats fordringar faktiskt *inte* har fördel av någon sådan förmånsrätt i den belgiska rättsordningen. [36]

63. Ordalydelsen i tredje stycket innehåller, i likhet med det första stycket i artikel 13.1 i direktiv 2010/24, inte någon formulering som ändrar ställningen för den sökande medlemsstatens fordran eller som medför överföring därav till den anmodade medlemsstaten. Härav följer att sådan förmånsrätt inte kan medföra att den sökande medlemsstatens fordran likställs med den anmodade medlemsstatens fordran. Jag vill också, för tydlighetens skull, framhålla att mot bakgrund av syftet med

33 En situation som ska kontrolleras av den hänskjutande domstolen.

34 Kommissionen anser att det är den hänskjutande domstolens uppgift att bedöma huruvida kvittningsmekanismen i fråga utgör en förmånsrätt. Se punkt 47 i kommissionens yttrande.

35 Se också artikel 20.1 i Loi transposant la Directive 2010/24/UE du Conseil du 16 mars 2010 concernant l’assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres mesures du 9 janvier 2012 (lag som genomför rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder av den 9 januari 2012) som också föreskriver att utländska fordringar för vilka bistånd begärs *inte* ska åtnjuta förmånsrätt.

36 Den belgiska regeringen har också i punkt 51 i sitt yttrande till domstolen anfört att en sökande medlemsstats fordringar *inte* åtnjuter ”förmånsätt”.

direktiv 2010/24, som bland annat är att säkerställa att den anmodade medlemsstaten bistår den sökande medlemsstaten vid indrivning av dennas fordringar, ska beviljande av förmånsrätt enligt artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 verka till förmån för snarare än till nackdel för den sökande medlemsstaten.

VI. Förslag till avgörande

64. Mot bakgrund av vad som anförts föreslår jag att de frågor som ställts av Cour de cassation (Högsta domstolen, Belgien) ges följande svar:

Artikel 13.1 första stycket i rådets direktiv 2010/24/EU av den 16 mars 2010 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar som avser skatter, avgifter och andra åtgärder, som föreskriver att ”varje fordran för vilken indrivning begärts behandlas som om den var den anmodade medlemsstatens fordran”, ska tolkas på det sättet att den anmodade medlemsstaten är skyldig att utnyttja sina befogenheter och förfaranden enligt den anmodade medlemsstatens lagar, förordningar eller administrativa bestämmelser för fordringar som avser samma eller liknande skatt eller avgift i dess rättsordning. Artikel 13.1 första och tredje stycket i direktiv 2010/24 ska tolkas så, att den sökande medlemsstatens fordran emellertid inte får ställning som den anmodade medlemsstatens materiella fordran.

Begreppet förmånsrätt i artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 avser varje mekanism som i händelse av konkurrerande fordringar leder till företräde vid betalning av den anmodade medlemsstatens fordran. Detta innefattar men är inte begränsat till förmånsrätt eller företrädesrätt som tillerkänns den anmodade medlemsstatens fordringar i fråga om prioritetsordningen för betalning av dessa fordringar i denna medlemsstats insolvensförfarande. Den anmodade medlemsstaten får men är inte skyldig att bevilja sådan förmånsrätt eller företrädesrätt med avseende på den sökande medlemsstatens fordringar.

Den allmänna befogenheten att kvitta reciproka eller ömsesidiga fordringar enligt nationell rätt är en del av befogenheter och förfaranden i nationell rätt för indrivning inte endast av den anmodade medlemsstatens fordringar utan även av andra borgenärers fordringar i fråga om reciproka eller ömsesidiga fordringar och omfattas i princip av artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24.

En mekanism som endast förenklar indrivningsförfarandet och inte beviljar en förmånsrätt eller företrädesrätt med avseende på prioritetsordningen för betalning av den anmodade medlemsstatens fordringar omfattas av uttrycket ”befogenheter och förfaranden” som anges i artikel 13.1 första stycket i direktiv 2010/24.

Artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 ändrar inte ställningen för den sökande medlemsstatens fordran och medför inte en överföring av den till den anmodade medlemsstaten. Mot bakgrund av syftet med direktiv 2010/24, som bland annat är att säkerställa att den anmodade medlemsstaten bistår den sökande medlemsstaten vid indrivning av dennas fordringar, ska beviljande av förmånsrätt enligt artikel 13.1 tredje stycket i direktiv 2010/24 verka till förmån för snarare än till nackdel för den sökande medlemsstaten.